

Univerzita Hradec Králové

Pedagogická fakulta

Oponentský posudek na diplomovou práci

Název práce: Porovnání kompetencí dětí z lesních a běžných mateřských škol s důrazem na sociální chování dětí

Jméno autorky: Bc. Petra Fiedlerová

Vedoucí práce: Ing., Bc. Stanislav Michek, Ph.D.

Oponent práce: Doc. PhDr. Jiří Semrád, CSc.

Autorka zvolila pro svou diplomovou práci téma zajímavé, aktuální metodologicky i teoreticky nosné. Práci strukturovala do úvodu, čtyř kapitol a závěru. Text předložené diplomové práce doplnila seznamem užití odborné literatury, přílohami, seznamem použitých zkratk, obrázků, tabulek, grafů. Práce je vybavena správně pojatou anotací v českém a anglickém jazyce. Opírá se o poměrně rozsáhlý počet odborných pramenů. Bohužel ne všechny jsou vhodné pro tvorbu diplomové práce. Vzhledem k tomu, že se již jedná o quasi vědeckou práci je nevhodné používat učebnice a encyklopedie.

V úvodu práce autorka zdůvodnila výběr tématu, seznámila čtenáře s cílem práce a s charakterem empirického šetření. O dalším metodologickém vymezení se nezmiňuje. Již v úvodu si však sama zakládá na problém, protože v cíli, který je přijatelně popsán, hovoří o dovednostech, ale v popisu obsahu jednotlivých kapitol, podobně jako v názvu, hovoří o kompetencích.

První kapitolu věnuje cílům předškolní výchovy a oprávněně se věnuje jejich proměnám. Zbytečně však zařazuje historický exkurz, neboť nemá dostatek prostoru pro jeho náležitou analýzu. A tak např. uvádí, že v padesátých letech se nepřehlíželo k tomu, zda je kolektivní výchova všech dětí od jednoho do tří let pro děti vhodná, ale už neuvádí, že v současné době jsme OCDE kritizováni za to, že pro nejmenší děti předškolní zařízení nemáme. Stejně tak problematické je odkazování na zkušenosti s Lesními školkami ve Švýcarsku a v severských zemích, neboť přírodní a kulturně antropologické podmínky jsou jiné. Bez problému není ani práce s používanými pojmy. Schází analýza, co je to běžná mateřská škola a jak už bylo výše konstatováno, není analyzován pojem kompetencí. Uvádí se pouze výčet žádoucích kompetencí. Rezerva je i v tom, že autorka nepodává na konci kapitoly žádné shrnutí, ve kterém by mohly být některé skutečnosti vyzdvíženy.

Druhá kapitola je věnována školní zralosti. Čtenáři není jasné, proč je kapitola věnována školní zralosti, když i v cíli práce a v názvu se hovoří o sociálních dovednostech.

Navíc je kapitola završena informací o porovnávání výzkumů o školních kompetencích, kde o sociálních dovednostech, na které je práce zaměřena není ani zmínka. Navíc v kapitole jsou i nepříhodné informace jako např. o kousnutí klišťem.

Třetí kapitola je věnována sociálním dovednostem. Autorka se zabývá sociálním a emocionálním vývojem, prosociálním chováním. Uvádí přehled sociálních dovedností a nástin jejích zdrojů. Jedna kapitolka je snahou o diagnostiku sociálních dovedností, ale o diagnostice to není, spíše o zdrojích sociálních dovedností.

Čtvrtá kapitola představuje projekt a výsledky empirického šetření. Úvod autorka uvádí cíl práce a čtenář je zaskočen, protože uvedený cíl na str.40 není totožný s cílem v úvodu práce. Navíc v úvodu se hovoří o dovednostech na str. 40 o kompetencích. Autorka zřejmě nemá jasno v základních kategoriích, se kterými operuje. Provedené empirické šetření je smíšeného design. Výzkumná otázka byla formulována vyhovujícím způsobem, ne již tak dílčí otázky. Problematické jsou i otázky kladené učitelům v rozhovoru. Některé jsou vyloženě návodné. Výzkumný soubor není dostatečně přehledně popsán. Není např. zřejmé, kolik učitelů se účastnilo rozhovorů. Data čtenář získá až v následující kapitole. Není provedena analýza výzkumných nástrojů z hlediska formulovaných výzkumných otázek. Naprosto nepřijatelné je konstatování autorky, že výsledky empirického šetření byly doplněny o výsledky provedeného výzkum v SRN. Data zpracovala autorka podle běžných postupů používaných v kvantitativně orientovaném výzkumu a v kvalitativně orientovaném výzkumu. Na základě výsledků formulovala kategorie, které jsou bohužel dosti obecné, a tak zahrnují např. u vztahů k ostatním 16 položek. Dosažené výsledky jsou v důsledku některých metodologických nedostatků problematické.

Celkový závěr rovněž není bez problémů. Předně se autorka jasně nevyjadřuje, zda byl splněn cíl práce či nikoliv. Dále v závěru uvádí odkazy na teorii, což již do závěrů nepatří. Lze ji pochválit za to, že si uvědomuje limity provedeného bádání. Nicméně by bylo vhodné zmínit se i problémech se kterými se setkala, upozornit na překážky v teoretické i empirické oblasti.

Po stránce formální i jazykové je práce zpracována standardně. Vzhledem k tomu, že předložená práce má nějakou výpovědní hodnotu, i když značně podmíněnou, doporučuji závěrečnou práci přijmout jako diplomovou. Při obhajobě doporučuji autorce zabývat se problémy uvedenými v posudku, zejména se zaměřit na vztah kompetencí a dovedností.

Hodnocení:

V Hradci Králové dne 17.12.2019

Doc. PhDr. Jiří Semrád, CSc.